

قيمت سالها
از وزراء واعيان دولت بقدر
معارف دوستي شان
براي مکاتب ملي و کتب خانهای مل
ومعاونین ووقائع نکاران (پھری)
را يكالان
از عموم خريداران در داخله
(۱۲) روبيه کابلی در خارجه
يم بوند انگلیسي با مخصوص بعثت
از طلاب و محصلين نصف قيمت
شنبه
داخله خارجه
(۸) روبيه (۷) شلنگ

درین جريده از هر گونه علوم و وقایع سیاسی
و منافع دولتی و فوائد مل بخت میشود

الا اړه همچو

ده افغانستان کابل

سر دير

سید محمد قاسم

هه امورات تحریر به بنام
اداره فرستاده شود

اداره در انتشار و اصلاح مقاالت
وارده مختار است

در هر هفتہ يکبار نشر میشود

وراقبک درج نشود اعاده نمیشود

امان افغانستان

۱۳۷۳ ع

از ایتای وطن هر که اهل بدنه شد بدون خواهش

جريده برایش فرستاده میشود

قيمت يك شاهزاده يکعباسي

تاریخ شمسی (۲۸) عقرب ۱۳۰۲ هجری (چهارشنبه) تاریخ فری (۱۲) ربیع الثانی سنه (۱۳۴۲) هجری

پھرسته مدل رجایت

۱ کار عصر و مردم عصر	۲ احوال اوضاع سیاسی عالم	۳ مکالمات روحانی
۴ یلکراف موسیو چیبرن و وزیر امور خارجه	۵ اطیق شیخ سنوسی	
۶ حوادث داخلیه	۷ حوادث خارجیه	۸ متنوعه

جامعه را که در آن زندگانی دارد، بمناسبات اوضاع همان روزه
پاسبانی کند و نکذاره دست خائین خارجی و داخلی آن جامعه
از احوال آرزویه غافل غایب و بخاک مذلت به میباشد.

تاریخ طالم و اوضاع ام میان اشان میدهد، حاممه که مردان
واقف همان عصر نداشته ورشته امورات حاممه را مردان
بی کفايت در دست کرفته اند، دیری نکذشت، که در امور
جامه از دست رقبای خارجی مغلوب، و دوستان داخل حاصل
و زمامداران ورئای غافل، و مدیران بی مدیر کامل، حوادث
زائده نشده که حیات آن جمیعت را بعوی نیابخته، و جامعه
با يك حال ابتدا بطرف صرک نکشانیده است.

و هیچینین مردان رموز دان عصر که در يك ملت و مملکت
پیدا شده اند، چه راه های ترق و باخبری که برای قوم و ملت
نکشاده، وجه ابواب نعدن که رزوی هموطنان باز نکرده اند
ملتیک رجال فعال ترق خیال داشته اند، و آن مردان واقف
احوال آرزویه دنیا بوده اند تاحدیک توالت، اند، ایتای
وطن را بطرف بیود و فلاح کشانیده، مملکت را از ترقیات
کونا کون، بوقلعون مغلوب، و کوس شهامت و مراجف نواخذه اند
هیشه بد بخت است ملتیک شوالته مردان واقف اصرار

کار عصر و مردم عصر

رأی تیشن یك کادی بزرگ، يك اسپ زورمند، و برای
برداشتن يك بار کران پیکمرد قوی نتومند لازم است، هیچ
نه بیست که لاغر لافر موفق بکشیدن عراده چهار چرخه شده
غیتواند، و مسد منجع نجیف غیتواند بار کران را به جنباند
لظیر این است تحمل تکلیف امور معنوی و دلائل اداری
یك مملکت و دولات کار را بمناسب آن مسد کار در کار است
مکن بیست بالای شقر علاقه سندی نمود، یادور چه را به حفظ
ثبور مملکت مامور فرمود. غیتواند مردان جاصل کار اوضاع
یکمانه اطلاع ندارند يك مملکت را اداره نمایند، یا مقدرات
یك ملت را در دست بگیرند.

هر روز دنیا دنک نوی اختیار میکند، کاری اصروز جلو
می آید که دیروز نبود فردا سلیمانه پیشدا میشود که اصروز
هر آن بفرکر نیامده بود.

رأی دیروز همان مردم دیروزه و برای اصروز همین مردان اصروزه
و برای فردا مسد بیک از شیوه نات فردا مطلع باشد نکار است.
آن هیئت خاصه هر وقت خوشیخت است، که برای هر روز
کاری داشته باشد، و آن مردم واقف اصرار آرزویه بوده

شخصی خود ترجیح داده اند . وزمامداران محترم مانند پیر و خا
خجالات باشانه عاقل مارا نموده نام خود را در صحایف تاریخ متلألی
خواهند کذاشت ؟

اجمال اوضاع ساسیم ۷۴

جناب هدیر سر اما ندیر و روشن ضمیر حضرت میر صاحب
زاد اشفاق !

بعد تقدیم نظریات عرض اینکه: — دیشب بمحای یکی از
دوستان دعوت شده بودم بعض ذوات کرامی دیگر هم انجا حضور
داشند از جملهٔ حضرات حاضرین دوچون تعامی یافت که یکی
غلام صدقی نام دارد و به مطالعهٔ اخبار پیشتر میل میکند. و دوم
مکنده صادق که به مطالعهٔ اخبار چندان رغبت ندارد مشغول صحبت
علی شده بمحاجه در اوضاع سیاسی هلم شروع نمودند منکه
هم در قرب شان نشسته بودم کفتوکی آنها را نهاده کوش تردید
و بدون کم و بیش در قبیل تحریر آورد و اینک رای جناب محترم تقدیم
نمودم. اکنون محبت عاقلانه شان امیدی داشته باشد در ج اخبار
شود والآخر.

(غ) - آفای عنیز ۱ هم کران مایه خود را با خیار خموان
صرف کردید نجیدام اینقدر اتهماک تان چه نمر دارد؟

(م) - دوسم ، قواند اخبار بن شمار است ، کمی از قواند آن
بیان کردن وقت بسیار بکارهارد ، ازانزو بک لفظ جامع
الکام برای جمیع ساختن فائده آن کافیست که گفته شود
(اخبار آینه جهان نهاد) که احوال و جریانات جهان را
رو بروی انسان حاضر هیا ردد ، و علاوه ازین بسی علوم
وفنون و اخلاقیات را تعلم میدهد ، نتایج سیاست دول
و آئمه اوضاع ملل را نیز رای انسان روشن میسازد .

(غ) - فرمودید که از کنیت خواندن اخبار و روزنامه بسیاری از نتایج آنیه رای انسان کشف می شود، بن آرزو میکنم که نتیجه اضطرابات و سیاستات حاضره اروپا را برایم بیش گوئی کنم.

(م) آفای عزیزمن! جواب سوال شما بسیار بسیار پیچیده و خوب
طوبیل و عمیق است مگر مختصر اکه شما بدایید میکویم:
زد و خوردها و جنگهای پولنیکی اروپا ناابتدام خانه نیافرند
کفته میتوانم که نیم بازی خشم کردده و اصفد کر باقیست

(غ) - ازین سخن نهای ظاهر می شود که بک جنک پر کدیکر
ظاهر جنک کذب است، واقع خواهد شد؟ حالانکه جرمن نیا

هر پنج سال و پیری که به میان منهج مستقیم سداد و طریق قویم
رشادر قفار کرده مرد عصر است و تخصیص چو اون باشد و خود را
تعلیم یافته و از اوضاع جهان باخبر آدم کند، حب وطن، خدمت

ملت خیر خواهی نوع، رفی علیکت شوکت دولت و امثار این
چند کله قشنگ تازه را بزبان همه وقت تکرار نماید، و بوضع
اروپائی حرکت و سکون، طعام خوردن و آهاس پوشیدن
کند ولی جون مقاصی را انتقال نماید بر عکس ظاهر خبث باطن
را آشکار سازد، آن شخص نه صمد عصر است و نه در خور
کار غصه:

مرد عصر شدن کار مشکل بست هر کس بخواهد می تواند
شند و جود اعلیحضرت شاهد و مثال موجود است و اگر
فرض کنی ایشان را از دادره های اثاث بوجه دارانی عنوان پادشاهی
نمیشنا میکنند و صفات ایشان را خاصه پادشاهی میدانند حال آنکه
پادشاهی فرع و خاصه صفات شان است بلکه ممتاز دینار اراد می کنیم
اینکه مالیقدر جلالات مات آقای وزیر حرب که در سایه
زعن کشی و چان فشانی و دینداری و خدمت گذاری و حب
مان و دوستی وطن مصدر کارهای برجسته و خدمات شایسته

ل رصفحات تاریخ وطن بساد کار می ماند ، (ردیده و عنوان
جلب (مردم عصر) را مائل شده امس و وز بین صربه عالیه رسیده
اند و هر کس درایت و دیانت و صداقت شان را تسلیم نموده
تصدیق می کنند که در خور کار عصر اند

و با آفای وزیر امور خارجه، حالات این شخص بزرگوار
قابل دکر است زیرا که اکثر مردم باشان شناسائی ندارند و کسانی که
نیزه آند، و از خیالات عالی و فهم فوق العاده او وقوفی ندارند
آنها را از قرار شنیده که تنها بشرافت ذاتی و ممتاز طبی او
فاند، اما ذرا وسیکه از احتجاج شان را می‌شناسند و از کار روایهای
مغلایه و مدرانه او وقوفی دارند میدانند که ان مرد دانشمند
خدمات بزرگی بدولت و ملت خود، با وجود کثیر موافع و عوائق
بعانوده آند و انتخاب شاهراه اورا رای چنان کار مهم و عمده
انتخاب را کنند است.

بعقیده ما وزارت خارجیه مهم ترین مقدرات خوشبختی
ایرانی ملت و وطن را عمدۀ داراست . خبل مطهّریم که این
مقام عالی را کنایت نمایند و مبالغه نداشته باشند . اداره مسکن

ماعین داریم کسانیکه از اوضاع عالم خبری و از اعمال و اطوطد
گذشته اوری ندارند و در عقب یکمیز زمانی گذشته اند هر کس
نمی نویسد که از عهمه حزوی هیچه امورات عصری به بدرآیدند
وابدا قابل آن نیستند که در رسمه صردان عصر درآینند .
باز کمال امتنان داریم از بادتاه غاری مادر فاضل خود است
و سایر اوقایق از این طبقه با راحت

ای جوان غخوار ، این صد نیکو کار چرا بوا و هویر
چوان میل ندارد ، چرا اوقات خوش خود را به شفایک موج
فرحت عارضی میشود صرف نمیگردد .

چرا معارف را دوست دارد . چرا از قیات معما فرا خواه
هان واز آلان همچو دا کتر ایون یک معلم فاشل جلب نیکند
چرا خطابه های موثر بیخواند ، چرا اینای عزیز وطن ر
در آلان وباریس برای تحصیل فنون میفرستد ، چرا شوشه
در وطن تعمیر نیکند ، چرا ملت را صمیمه اه دوست دارد ،
وضع قوانین عادله میفرماید ، در صورتیکه همه مقدرات مل
در دوست خودشان است کی وجہ او شانرا مجبور و رهنمونی با
اعمال خیرآرde است ۱۹

ماهی فهمیم بجز حسبات مردانه هیچ کس قات صفوون صفا
شاهانه را مجبور باین زحمت کشیده تکرده فقط خرد و باخبر
از اوضاع علم و رموز دقیقه عصریه و رقیبات ملل و این ماده
ملت خودش او را باین فکر امداخته و دانسته اند که میتوان
مردان باخبر ، اداره مملکت و ملت را بدارند و وظیفه رؤسائ
قوم است که ملت را از هلاک و مذلت نجات دهند .

ریس اول وزمامدار بزرگ ملت و دولت ذات پادشاه است
بعد از ایشان این ریاست وزمامداری تجزی شده صرفته گردید
و طبقه به طبقه به وزراء و کلاه و رؤساه و مدیرها و مامور
و حکام و وزرگان عتایر و قبائل و یشوایان دینی و غیره علی فرق
من اینهم میرسد . اینها هم رجال کار اند احساسات دارند ،
جدان دارند ، صراحت طالیه زیر نظر دارند ، نامنک امیددار
پس وظیفه احساسات و فریضه و جدان و ویله رسیدن هدرو جان
طالیه و ایاب آذنست نامنک جیست ؟ همان ایاع محاج
اطوار و مکارم کردار ریس اول وزمامدار بزرگ
از انسان علاوه بر این که وظیفه و جدانه و فریضه انسان

است. خانظ مرتبه وریاست و حکمرانی و نبل امانی آن
ایجاب می شود و طالب راه کلیف می باید، و در صورت سرپر
مسئول و در عکمه عدیله مدنی وجودانی و ایمانی برای مجاز
احضار می شود.

مدد عصر بودن به جوانی و پیری یا کلاه و دستار!
بیست، هر کس راحت نشید، واز روح جامعه و اجتماع
ملت و مقتضیات عجیب و انجیابات زمان خود را واقف ساخت
بود جب عوامل و مؤثرات عمل نمود. مدد عصر است
سعادت ملت، ترقی ملکت، قوت دولت را زبرانظر کرد
در راه حصول آمال ملی از شبیل و خود غرضی و خوبی
اجتناب ورزیدن، در خدمت ملت جان فشانی و قدایکاری
وراحت خود را وقف راحت دیگران ساختن، کار عصر است

و دانای کار « رای اداره حیات ملیه و وطنیه خود تهیه کند و یا از احوال ملل دیگر که درسایه یک همت و عنم آهین موفق به ترقیات عالیه کردیده ، ملک و ملت را از زیرهار مذلت نجات داده اند انتقام حاصل نماسند ، همچو جامعه که هر دیده را نادیده پنداشته ، و به تحریره دیگران اهمیت نداده فقط به سخن عده از اشتبای خان ولگدار کشته دامن رشوف ناموس وطن ، کوش داده است ، هر لحظه آن جامعه را غصایب و آلام در آغوش کشیده . ولحظه بلحظه بطرف مرک و محبت تزدیک شده رفته .

شراحت یک قوم یا کشور و اینسته با اعداد اشخاص داشته‌اند آن قوم وعده است، اقوامیک مردان داشته‌اند باقیت داشته‌اند کوی سیفت را از همقطاران رنده، و آوازه نمدن خویش را بعلم رسیده به طفیل آهای، افراد جاهل آن قوم نیز در انتظار دیگران عاقل، فاضل بشمار آمدند اما در مانیک مردان کار دان قلت داشته، هر چند مردان او سط آن بالجه خوب بوده اند داعاً اطلاق وحشت و بد و بیت بر آنها حکم فرمای بوده است.

در دیدهای اصر و زبت و قندیکه بمنظار غور دیده میکشانیم
محبینتم که اداره حیات ملل بدست آساییست که واقع احوالات
اصر و زمه این کرمه خاکی هستند ، و از اوضاع السنهای موجوده
استفاده نموده قوم خود را بطور یک ابدآ نمیرند ، بطرق سعادت
وراحت سوق و شوق میدهندند ، هیچ دس نهار جی را به کارهای
داخلی مداخله نمی‌ندند ، هر چیز را که دیگران تجربه نموده
و مفید نات شده روزی کار محی اندازند ، و ملت خود را
بر روی اول ملل دنما نصف محی رازند ،

هیچ مقام نعیج و تحریر نیست اکر رفیقات غیرالعقل هنوز عاز
خویش را می بینیم و زیرا همین جنس دوبار در هر قطمه دنبی
که فزند کی دارند ، میتوانند به زبری روای دانم همین رفیقات ر
کامل آند .

حالا بی‌ایم برخود، و رقیانی محروم خود: مهودنیان غنیمت از احوال و اوضاع چندی پیش مملکت واقع نموده اند ولی حالات امن و زینه خود را نیز مشاهده کنند که پاچها رسیده اند و چه میگذیرند، صرمان کارشان کیمس و زمامداران شان کدام هیچ شکی نیست صرمان امن و زینه تغیرات امن و زینه را وقوعی تغییرات داد. اگر پیار بالخوار این مملکت کابک قرن پیش ترک ترکیه‌ان. وجهمانیان نموده استخوان های شان پوییده شده، از نه خالک وطن سر و اد میداشتند که اولاد و احفاد شار پاچها رسیده و چه میگذرند، پس اول مملکت اعلیحضرت ها بیست که از عرصه پنج سال ماقبل اداره این مملکت پیاس را سرت کرفته، و فسی را حکم نکشیده اند.

لشده اند چون علی التحقیق معلوم نبوده .

ا کرکسی نصور کنده دوارده میلیون هزار بشری در این جنگ ناقص شده اند هنوز دور از حقیقت نخواهد بود .

حادثه عجیب

در شهر (پلاس) که قریب کوه میلان در بلاد آذربایجان واقع است ، حادثه عجیب رو نموده است در اول ابرهای سیاه اطراف افق را تیره و تاریک ساخت ، بعد صد های فرب و عجیب بلند شد که هزارها کاویش بشدت تنفس می کردند بعدازان زاله بسیار در کلانی بقدر پصه مرغ مارید بعدازان بل قسم دود قرمزی رنگ بهمه جهات منظر و پهن شده نظر آن را کاهی کس نمی دیده بود . بعدازان بادهای شدید وزدن گرفت و یک خیمه را بهوا رداشته ریزه ریزه ساخت و قیزدستار شخمی بروآ شد و نما (۶۰۰) فوت بلند رفت و چون زمین افراز رنگ و اجزاء داخلی آن به نیمه تبدیل و معدوم شده بود و نیز یک مرغ خانک بروآ شد چون افتاد یک برهم وجود او نبود آویا کسی بدمست کشیده باشد . (الجامعه)

زناه عجیب در صرب

ده دوازده روز قبل مقارن ظهر بدون مقدمه هوا منقلب و بمقابل کمی باران عفصی مارید و جسته جسته تگرگ هم زاده بزرگی کرد و (جار مفرز) می افتاد از قرار مذکور در ربع فرسخی میزند که از بلاد ایران است محلهم ایکه تگرگ بارده تا فردای آرزو آن در زمین باقی بود و غالباً مانند پصه مرغ بوده وزراعت سین و شتوی را نیز بکلیه معو و باعال نموده است کسانیکه علاوه مخصوص در همان اراضی داشتند فوق العاده متاثر و مظلوم واقع شدند .

متهاقب این بلای تا آینه ای چهار روز قبل غرب را ۱۰ ساعت از شب رفت یک زلزله مهیب و خطر ناک در منذر حادث و خوف و خشیت آن جا بخطه و سرایی وجود اهالی را فرا کرفت محمد الله که دنباله پیدا نکرده و بیهی صدمه و آسیب نکشید مصارف ریطانیا در ممالک هریه

دولت بر طایه در بودجه سنه (۱۹۲۴) عیسوی ، مبالغ آیدرا رای مصارف بلاد هرب تفصیل ذیل تخصیص نموده است رای وسائل دفاع از هر اق و فلسطین که تحت حکایه او باشد ۷۵۳۰۰۰۰ بوند

برای لشکر و طنی هر اق ۴۸۰۰۰۰ بوند

برای تازدۀ فلسطین ۲۵۰۰۰۰ بوند

برای اداره مسائل شرق قریب ۱۵۸۰۰۰ بوند

برای اعماق رؤسا و شیوخ صرب ۱۲۰۰۰۰ بوند - (الجامعه)

میهدد الانادرآ و تا اینوقت خود را خلیفه تصور میکند در (استریلیا) بولیسها غریب نموده رک خدمت آزاده اند و شرک عظیمی در (ملبورن) برای نموده اند - ون که هنر بعض مادرین را که به جاسوسی مشتبه بودند از حکایت خواهش کرده بودند و حکومت خواهش آهارا قبول نکرده . روز نامه نائیز بر احتجاجات و شورش بونان اظهار ناسف می شند . حکومت امریکا یک دسته جهارهای هوائی خود را در جهار آبده برای طیران باطراف کرده زمین می فرستد . در واحی (پاره چهار) یک پیمان فوج غیر منظم علاقه کرم و عامله اش را کشته . اند شش نفر از گبهای بیهی تصمیم کرفته اند که به سواری با یسلک تمام دیوارا در ظرف سه ساعت ساخت کنند و روز ۱۴ عقرب از بیهی حرکت نکرده اند . در اینکوره اطاق وزارت حریمه آتش کرفته سوخته است . در هندوستان تجویز شده است که (۲۳) عقرب در تمام عالم (یوم حزیرة العرب) قرار داده شود و عموم مسلمانان عالم در آزادی امه حزیرة العرب وقطع ایادی کفار از انجام مقاومت کوشش کنند ، شریف مکه به روسای هندوستان نسبت باین مقررات آنها اظهار نشکر نموده است و دقته است که رای نیل این مسام در مک معظمه و مدینه غنوره دعا میکنیم ، مستراند حارج از سفر امریکا وارد لندن شده اظهار نمود که باید با امریکا اتحاد بشود و در این مسئله اعید واری نشان داده و بر حکومت عملی مستر بالدون شفید و مخالفت نمود . در پشاور مرض طاعون سرایت کرد .

متنوعه

عدد ناقص شد کان جنک عمومی

موافق رأیورت جمع بین الملل که رای تهیه کار پیجنت محبوبین و ناقص شد کان جنک عمومی تشکیل شده عده اشخاصی که در این جنک محبوب شده اند از این قرار است المان یک میلیون و ۵۳۷ هزار است الیا ۶۰۷ هزار -

اطریش ۱۶۴ هزار بازیک ۵۰ هزار - کامادا ۴۵ هزار ایازونی ۲۵۷ هزار - انگلیس یک میلیون و ۱۷۰ هزار - فنلاند ۱۰ هزار فرانسه یک میلیون و ۴۰ - ایطالیا هشتصد هزار - یلوونی ۳۲۰ هزار - رومانی صد هزار - سرب و کرات و اسلاو ۱۶۴ هزار - روسیه ۷۷۵ هزار - چک و اسلاو ۲۲۶ هزار زیلاند جدید ۲۰ هزار

مجموع این ارقام جهار میلیون و ۱۲۴ هزار نفر میشود که ایوم در دفاتر این ممالک ثبت است و از حکومت خود تهریه میگردید

هنوز خسارت دیدکان ترک - بلغار - بورقا - هونگکوئی زیلان - هند - هوبستان و غیره در جزو این ارقام محاسب